

באר התורה / הג"ר יעקב אשר פלדמן, מח"ס כתוב משה' ושה"ס, ירושלים

פרשת ויקה"

"שְׁשָׁת יְמִים עֲשָׂה מֶלֶךְ"

ה-ה-

"שְׁשָׁת יְמִים עֲשָׂה מֶלֶךְ וּבַיּוֹם הַשְׁביעי יְהִי לֵאמֹר קָדֵשׁ שְׁבָת - ה-ה-".
שבתוון לה"י וגוי ע"כ ויקה לה ב).

בפי רשי"י (שם) בד"ה ששת ימים - הקדים להם אזהרת שבת לצוו וכתב "אך את שבתותי תשמרו" (שם לא יט) לדריש מיתור לשון אך מלאכת המשכן, לומר שאינה דוחה את השבת, עכ"ל.

-א-

ובכל יקר (שם): בד"ה ששת ימים וכו', אין להקשות מהיכא תיתי אך ביתור לשון אך מלאכת המשכן עשויה לא עשה והשבת יש בו עשה ולא אמרנס דברי רשי"י יתורץ בדרך אחר ואגב זה יתורץ גם כן למה שניה תעשה וסקילה. תשובה לדבר שבלאו הכל מצינו שבת דוחיה אצל משה הסדר כי הקדושה דוחיה על המשכן ומה שכך דוחיה השבת, וזה כי השבת אין בו כי אם כבוד ה' יתברך להורות משך חכמה (שם) בד"ה הנה וכיו' ויתכן דנהña מלאכת המשכן שיתר להם הקדוש ברוך הוא והשרה שכינתו בתוכם ומחל להם עוזו אמין דומה למכשרין UBודה דלא דחו שבת, מושום דמקשירין העגל, והקב"ה חס ביוטר על כבודם של ישראל על כן הקדים המשכן, אפשר לעשותן מערב שבת, מה שאין כן המשכן אי אפשר להיות ולא שמלאת המשכן דוחה בשבת, لكن הווי אמין דוחה שבת וכו' עכ"ל.

-ב-

"**וְאַפְתָּה** **צְבָר** **אֶל** **בָּנִי** **יִשְׂרָאֵל** **לֵאמֹר** **אָתָּה** **שְׁבַתְתִּי** **פְּשָׁמָרוּ**" וגוי ע"כ כבודו יתברך ואחר כך המשכן המורה על כבודם של ישראל ומתוד (כי תשא לא יט).

בפי רשי"י (שם) בד"ה ואתה דבר אל בני ישראל - ואתה, אף על פי מפני מי היו אומר הקטן מן הגודל. ולמעלה בפרשת כי תשא (בד"ה השפה הדתית לצועותם על מלאכתה המשכן, אל יקל בעיניך לדחות את ואמר אך) תמצא עוד טעם אחר להמה המשכן נדחה מפני השבת וכו' עכ"ל.

רוזפין וזריזין בזריזות מלאכה שבת אל תדחה מפניה. כל אכין ורקין מיעוטין ירושלמי ברכות פ"ט ה"ח, למעט שבת מלאכת המשכן, עכ"ל. על השבת, ואילו משה הקדים את מצות השבת למלאת המשכן.

בספר משך חכמה (ויקה שם) הנה בפרשת תשא (לא, יב) נאמר שבת

אחר מלאכת המשכן, ובפרשנה זו נאמרה להיפך - מלאכת המשכן המורה על (לה ד) אחר שבת, וכבר עמד על זה בספר חסידים סימן תקס"ה וכו', מיד אמר הקדוש ברוך הוא למשה, ה' נעשה ונשמע (משפטים כד ז), מיד אמר חסידים "דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה" וגוי, ע"כ. ובספר חסידים (סימן תקסח) האב שמצווה לבנו מעשים מה שփץ' שיעשה תחילה ושמירת שבת באחרונה שהרי מלאכת המשכן נאמרה לו במדרשי פליה (אות נח).

ומבוואר דעל ידי שקדימו נעשה לנשמע וקבלו מלכות שמים בשמחה, מיד זכו שאמר להם הקב"ה "ויקחו לי תרומה", ולכו נושא דמכירם במקדשו דחציווי על השבת נאמר אחורי הצוויה על מלאכת המשכן, ע"כ. ומבואר דמכיוון דחציווי על השבת נאמר אחורי הצוויה על מלאכת המשכן, ע"כ כוונתו שמשה יקדים ויצווה אותם תחילת על השבת.

-ג-

בגור אריה (ויקה שם) ואם תאמר, למה לא כתוב שבת בסוף ויכתוב **ובספר בית הלוי** (כי תשא שם) "אך את שבתותי תשמרו". הנה כאן גם כן לשון "אך" כמו שכתב שבת כי תשא, ולמה משנה משה רבינו אחר שסידר בפרשנה תרומה ותזכזה כל מלאכת המשכן הזהיר על עיה סדר הפרשיות, הקדוש ברוך הוא הקדים מלאכת המשכן, ומשה שבת ובפרשנה ויקה לה שאמור משה לישראל הקדים מצות שבת מלאכת המשכן. ויש לומר משה לא היה מדבר להם כל מלאכת המשכן לאמירתם הקדים שבת. ובפעם הראשונה ציוו על מלאת המשכן בסミニותם במקדשו דחציווי על השבת נמען יהודה זכו לזה.

-ד-

בפעם אחת, רק בכמה ימים, ואם יהיה מאחר השבת עד גמר מלאכת **ואפתחה במשל פ. כייר אחד היה מהארה השבת עד גמר מלאכת ובגדים לחול ושבת וויט' וכן תכשיטין אשר הם יותר פאר והיזרו המשכן, שהוא יכול להגיד להם מצות שבת עד אחר השבת, והוא מושם מלאכה בשבת, שלא היה יודע שאין מלאכת המשכן דוחה ובקיים בקיidea על הבן עכ"ז יעשה לו כל הדברים כמנהג הגברים. ושabit, רק הקדים, עכ"ל.**

בספר תולדות יצחק (ויקה שם) "ששת ימים תעשה מלאכה וביום בנו או רק מושום כי בנו הוא ומוכרח לעשותו לו כל זה גם אם אין השבעי יהיה לכבוד שבתוון לה' כל העשה בו מלאכה ימות". האהבה בו גודלה כל-כך.

ששת ימים תעשה מלאכה, אחר שההקהלת לא הייתה אלא לצאות על וזה יש להבחן בסדר עשייתם, אם עשו אותן מצד האהבה והאה מלאכת המשכן אין כאן מקום למצות שבת, ואמרו חכמים ז"ל מקבל תעונג במה שמניגע לעובנו אז יהיה ההתחלה בהדברים [מכילתא דרבנן מסכתא דשבתא פרשה א] לומר שאין קנות לו מורה שעוט של זהב וכדומה דבזה מלאכת המשכן דוחה את השבת.

ונראה שהטעם שהקדמים השבת בעבור שכלי מישבקש שייעשו נדבה, המוכרים דביהם אין נזכיר כל-כך המגע לבנו, והבגדים צrisk לkadim השבחת שמותם שזה העולם הוא הבל ורעות רוח, ושהמן והנכדים החתוונה. ואם העשיה מצד הכרח יعن שהוא בנו או היה ההתחלה בהדברים לא יועלו לו אלא בעבודת השם יתברך, וכן הקדים השבחת שמותם צrisk לkadim היא הטובה האמיתית, עכ"ז סידרן של דברים הם בחילוף זה מזוהה.

ולומר הטובה הצפונה לצדיקים היא הטובה האמיתית, עכ"ז סידרן של דברים הם בחילוף זה מזוהה והעולם הזה והעישר אין תכליתו אלא העולם הבא, ולכן ראוי למוכר והנה במצות השם לשבת דחוא העולם הזה והעישר שבו ולקנות בו חי הולם הבא ולכן תעשו נדבה, הכרח גמור ותמיד במי'ק והקרבות דהרי זה כמה ישראל בגלות עכ"ל.¹ אמרנו עדין צ"ב דלפי המבוואר היה צריך להקדים את מצות השבת ואין להם כל זה רק כדי שייהיו ישראל במקומות הגדולה ובקדושה צriskים לזה.

גם בפרשת כי תשא.
ויל דכאן מיראי אחר שהטא בחתא העגל, והוא היה בטיבת ריבוי והולם הזה והעישר שהיה להם עיי' ברכות לב', ולכן ראוי למוכר והנה במצות השם לשבת דחוא העולם הזה והעישר שבו ולקנות בו חי הולם הבא ולכן תעשו נדבה, הכרח גמור וכמו בנין בהמי'ק והקרבות דהרי זה כמה ישראל בגלות עכ"ל.
אמנם עדין צ"ב דלפי המבוואר היה צריך להקדים את מצות השבת ואין להם כל זה רק כדי שייהיו ישראל במקומות הגדולה ובקדושה צriskים לזה.

וכדי לקנות את העולם הבא.

¹ גם נראה לישב, והוא עפי מה שאמרו (ביבהטו ב) תנין רב תחילה אמרה דרבנן בשיטה מקובצת (שם טז) וכותב הריטב"א ז"ל דלאו דוקא הוצאת שבתוות וימים חזואה כל מזונותיו של אדם קצובים לו מריאת השנה ועד יום הכהנים, חוץ טוביים והוא הדין לכל הוצאה של מצוה אלא נקט נהני דרגוני ושבחי, עכ"ל. פ"י מהוצאות שבתוות והוצאות יום טוב, והוצאות בניו לתלמוד תורה. שם פחת - פוחתין וכן הקדים כאן את השבת כדי לרמז להם דcummo שהוצאות השבת את הוסיף מוסיפין לו והוא הדין לכל הוצאות של מצוה, וכן יתנו הנדבה למשכן ברצונו. לו, ואם הוסיף - מוסיפין לו.